

Amerika İnsan Hakları Raporu: Manipülasyon ve Çarpıtmada Yeni Bir Boyut

Haber:

ABD Dışişleri Bakanlığı, bu hafta 2024 yılını kapsayan yıllık insan hakları raporlarının basitleştirilmiş bir versiyonunu yayınladı. Bu rapor, insan hakları grupları ve eski yetkililer tarafından sert eleştirilere maruz kaldı. Axios web sitesi, 13 Ağustos 2025 tarihinde Uluslararası Af Örgütü'nün şu açıklamayı yaptığını bildirdi: "Geçmiş raporları haklı nedenlerle eleştirmiştik, ancak bu tür raporları hiç görmemiştik."

Haber:

Demokrasi, kapitalizmin çirkin yüzünü gizleyen bir maskedir; ancak bu antik Yunanca terim, insan haklarıyla olan bağlantısı nedeniyle birçok kişiye çekici gelmiştir. Ancak Amerika, insan haklarını kendi çıkarları için son derece seçici bir şekilde kullanmakta olup uzun ve dolambaçlı ikiyüzlü yolculuğunda yeni bir dönüm noktasına ulaşmıştır.

Son rapordaki benzeri görülmemiş önyargı her zamankinden daha fazla olup Amerika ile ittifak halindeki seçilmiş kesimlerin ihlallerini önemsizleştirerek eleştirmenlerin ve rakiplerin incelenmesine odaklanıyor ve genellikle tarafsız bir temel olarak sunulan şeyi, Amerikan dış ve iç politikasının açık ve net bir aracına dönüştürerek, bazı ihlalleri abartırken diğerlerini susturuyor. Raporda genellikle ABD'nin, şantaj yapmak istediği yabancı hükümetlerin ve kuruluşların ihlallerini hedef almak için uygun verileri seçmek üzere kullandığı bir kaynak oluştururken, bu yılki aynı belge bir silahı temsil etmektedir. Zira Dışişleri Bakanı Marco Rubio, Demokratik Haklar ve Çalışma Ofisi ile raporu hazırlama bağlamında olan Dışişleri Bakanlığı çalışanlarını ve görevlilerini tehdit ederek buna hırs göstermiş olup Politico dergisine göre bunun ardında da çalışanların sayısı %80 oranında azaltılmıştır; bu ise Dışişleri Bakanı Rubio'nun ofisi ve Orta Doğu bölümlerindeki üst düzey siyasi atamalar tarafından yapılan yayın öncesi düzenlemelerle ve raporun yayınlanması sırasındaki geleneksel tanıtım/basın brifinginin kaldırılmasıyla aynı zamana denk gelmektedir.

2024 raporu Salvador'a yönelik eleştirileri yumuşatmıştır: Zira 2023 raporunda "önemli insan hakları sorunları" sıralanırken, 2024 raporunda ise "ciddi insan hakları ihlallerine ilişkin güvenilir raporların" bulunmadığı vurgulanmıştır. Bu ise bağımsız gözlemcilerin, toplu tutuklamalar ve Devlet Başkanı Nayib Bukele'nin uyguladığı olağanüstü hal rejiminin gölgesinde adil yargılanma hakkının ihlal edilme riski konusunda sürekli olarak dile getirdiği uyarıları görmezden gelmektedir. Yahudi varlığının ve Filistinlilere karşı yürüttüğü soykırım kampanyasının haberleştirilmesi de Rubio'nun müdahalesinin hedefleri arasındaydı ve İnsan hakları grupları, Gazze ile ilgili tartışmalarda, dış gözlemciler tarafından geniş çapta belgelenen sivillere

yönelik zararlar, kuşatma koşulları ve insani yardım erişimi ile ilgili ayrıntıların baskı altında tutulduğunu veya silindiğini belirtti.

Aksine rapor, Amerikan çıkarlarına uygun alanlarda daha katıdır; zira örneğin Brezilyalı yargıç Alexandre de Moraes'ın Bolsonaro'yu destekleyen ağlarla bağlantılı platformları kapatma ve tutuklamalar emri üzerine odaklanıyor. Axios sitesi tarafından özetlendiği gibi raporun Brezilya bölümü, durumun “yıl içinde gerilediğini” belirterek, mahkemelerin “ifade özgürlüğünü ve internet özgürlüğünü baltalamak için” aldığı “geniş ve orantısız önlemlere” işaret etmiştir. Human Rights Watch işe şu eklemede bulunmuştur: “Dışişleri Bakanlığı'nın yeni insan hakları raporu, çoğu zaman örtbas etme ve aldatma amaçlı olmuştur.” Peki ABD Dışişleri Bakanlığı, neden Bolsonaro'yu destekleyen ağların denetlenmesi konusunda bu kadar endişe duyuyor? Belki de Brezilya'nın eski cumhurbaşkanı Jair Bolsonaro, Bolsonaro'nun 2022'deki darbe planlamasındaki rolüyle ilgili suçlamaların ABD'deki durumuna benzediğini iddia eden ABD Başkanı Trump'a yakınlığı nedeniyle “Tropiklerin Trump'ı” olarak nitelendirilmiştir!

Güney Afrika'ya gelince; Reuters, bazı ABD ortaklarına yönelik denetimlerin azalmasına rağmen Güney Afrika'ya yönelik eleştirilerin arttığını ifade etmiştir. Zira Rapor, “Güney Afrika'nın, Afrikalıların topraklarına el koyma konusunda çok endişe verici bir adım attığını” söylüyor. Rapor, konuya daha fazla yer verirken diğer yerlerdeki kapsamı daraltarak, konuya dengeli bir ağırlık vermek yerine ABD diplomatik anlaşmazlığıyla örtüşen bir argüman sunuyor. Yine Reuters, Güney Afrika'ya yönelik eleştirilerin arttığını ancak bazı ABD ortaklarına yönelik incelemelerin azaldığını bildirdi. Rapor, ifade özgürlüğü ve sansürle ilgili anlaşmazlıklara odaklanmakta olup zaten bu konular, yönetim tarafından kamuoyuna yönelik açıklamalarında da vurgulanmaktadır. Güney Afrika'ya daha fazla yer ayırarak diğer bölgelerdeki kapsamı daraltan rapor, dengeli göreceli bir oran vermek yerine ABD'nin diplomatik anlaşmazlığıyla uyumlu bir argüman sunuyor.

Brezilya ve Güney Afrika, Axios'un tanımladığı modeli birlikte sergiliyor: Bu ise seçilmiş ortaklara daha yumuşak muameleyi ve Washington'un gündemine aykırı hükümetlere ise daha sert ayrıntıları içeriyor. Reuters'ın belirttiği gibi, rapor “Trump'ın bazı müttefik ülkelere yönelik eleştirileri hafifletirken” diğer ülkelere yönelik denetimi ise artırıyor. Bu yıllık raporlar her zaman Amerika'nın çıkarlarıyla kesişmektedir ancak bu yılki rapor daha da abartılıdır. Bunun önemi ise, Kongre'nin 1970'lerde bu silsileyi onaylamasından bu yana ülke raporlarının Amerikan dış politikasının ayrılmaz bir parçası haline gelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu da silah transferlerine yönelik denetim operasyonlarına (Yabancı Güvenlik Birimlerine İlişkin Leahy hukuku denetimi de dahil) yardım şartlarına ve diplomasiye rehberlik ediyor. Yani insan hakları bahanesiyle Amerika istediğini yapıyor ve ikiyüzlülüğünde giderek daha da cesurlaşıyor.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Dr. Abdullah Rubin